ચાશ્ત ઔર અવ્વાબીન કી નમાઝ કા વકત

હઝરત મુફતી અહમદ ખાનપુરી દ.બ.

ચાશ્ત કે વકત કી તફસીલ

ચાશ્ત કે વકત કે બારે મે મુખ્તસર યહી કહા જાતા હે કે જબ સુરજ ઉંચા હો જાયે ઔર મકરૂહ વકત ખતમ હો જાયે વહાં સે ચાશ્ત કા વકત શુરૂ હો જાતા હે ઔર ઝવાલ તક રહતા હે લેકિન ઉસકી તફસીલ કો ઝરા ઝહન રખને કી ઝરૂરત હે.

દેખો પહલે મેં આપ કો તુલૂ ઔર ગુરૂબ કે વકત કે સિલસિલે મે ફરક ક્યા હે વો બતલાતા હુ સૂરજ તુલૂ હોને કે બાદ જબ ઉસ્કી સુરખી ખતમ હો કર ઉસમે ઈતની રોશની આ જાયે કે આંખે ઉસ્કે સામને ટિક ન સકે તો મકરૂહ વકત ખતમ હો ગયા ઔર ઉસમે અંદાઝન 15 મિનિટ લગતે હે લેકિન યે યાદ રહે કે મિનટો કી તાદાદ મુતય્યન નહી હે ઈસલીયે કે ગરમી કે ઝમાને મે સૂરજ કે તુલૂ હોને કે બાદ ચંદ મિનટો હી મે ધૂપ મે તેઝી આ જાતી હે ઔર સરદી કે ઝમાને મે તેઝી આને મે કુછ વકત લગતા હે.

ઈસલીયે જો લોગ યુ સમજતે હે કે ટાઈમ ટેબલ મે તુલૂ કા જો વકત લિખા હૂવા હોતા હે ઉસ પર ૧૦ મિનિટ બઢા દેં તો કાફી હે યે સહીહ નહી હે હાલા કે ટાઈમ ટેબલ બનાને વાલે હમારે ભાઈ જનાબ અબ્દુલ હફીઝ મનીયાર ને ઉસ હિદાયત મે લિખા

હે કે ઈસ ટાઈમ ટેબલ મે સૂરજ કે તુલૂ હોને કા વો વક્ત લિખા હે કે જબ સૂરજ કા પહલા કિનારા નિકલતા હે ઈસલીયે કે પહલા કિનારા નઝર આતે હી નમાઝ પઢના મમનૂ હો જાતા હે ઔર ગુરૂબ કે વક્ત મે લિખા હે કે જબ સૂરજ કા આખરી કિનારા ડૂબતા હે ઈસલીયે તુલૂ કે વક્ત મે સૂરજ કા પહલા કિનારા નઝર આને કા વક્ત લિખા હૂવા હે ઔર ગુરૂબ મે સૂરજ કા આખરી કિનારા આંખો સે ઓજલ હો જાયે ઔર સૂરજ છુપ જાયે વો વક્ત લિખા હૂવા હે ઔર સૂરજ કો પૂરા નિકલને મે તકરીબન પોને તીન મિનિટ લગતે હે.

અબ અગર આપને ટાઈમ ટેબલ મે લિખે હૂવે વક્ત સે 10 મિનિટ કા હિસાબ લગાયા તો પૂરા સૂરજ નિકલને કે બાદ સવા સાત મિનિટ હી રહ ગયે ઔર ઈતની દેર મે કયા હોતા હે વો દેખ લિજયે ઈસલીયે યે તૈય ન કર લિયા જાયે કે ૧૦ હી મિનટ બાદ મકરૂહ વક્ત ખતમ હો જાતા હે બલ્કે જૈસા મૌકા હો ઉસ્કે મુતાબિક મામલા કિયા જાયે ઔર ઉસમે બચને કી ઝરૂરત હે.

તો જબ સૂરજ તુલૂ હોને કે બાદ ઉંચાઈ પર આજાયે વહાં સે ચાશ્ત કા વક્ત શુરૂ હોતા હે મેને પહલે ભી બતલાયા થા કે હઝરાતે મુહાદ્દીશીન કે યહાં ઈશરાક ભી ચાશ્ત હી કા એક હિસ્સા હે ગોયા વો હઝરાત ચાશત ઔર ઈશરાક મે ફર્ક નહી

કરતે બલ્કે ઈશરાક કો ભી ચાશ્ત હી કા નામ દેતે હે ઈસલીયે ઉન્હોને યુ કહા કે સૂરજ ઉંચા હોતે હી ચાશ્ત કા વકત શુરૂ હો ગયા ઔર ઝવાલ સે પહલે તક રહતા હે અગરચે અફઝલ યે હે કે જબ ગરમી મે તેઝી આ જાયે ઉસ વકત ચાશ્ત પઢો યાની દેર સે પઢો.

અવ્વાબીન કી નમાઝ

હઝરત ઝૈદ બિન અરકમ રદી ને કુછ લોગો કો દેખા કે ધૂપ મે તેઝી આને સે પહલે હી ચાશ્ત કી નમાઝ અદા ફરમા રહે થે ઉન્કો ઈસ તરહ નમાઝ પઢતા હૂવા દેખકર ફરમાયા ઉનકો માલૂમ હે કે યે નમાઝ ઉસ્કે અલાવા દૂસરે વકત મે યાની સૂરજ ઝરા ઉંચા હો જાયે ઔર ધૂપ મે તેઝી આજાયે ઉસ વકત પડના બેહતર હે ઈસલીયે કે હુઝૂરﷺ ને ફરમાયા હે કે જો લોગ અલ્લાહ કી તરફ રૂજૂ કરને વાલે હે ઉન્કી નમાઝ ઉસ વકત હોતી હે જબ કે ઉંટ કે બચ્ચોં કે પાઉં જલને લગેં.

ઈફાદાત- ફિસાલ યે ફસીલુન કી જમા હે યાની ઉંટ કા છોટા બચ્ચા હે ધૂપ મે જબ તેઝી આયેગી તો ગરમી હોગી ઔર ગરમી મે આપ ખુલે પૈર ચલેગે તો પાઉં જલેગે ઔર ઉંટ કે પાઉં નહી જલતે લેકિન બચ્ચા ચૂંકે નાઝુક હોતા હે ઈસલીયે ઉસકે પાઉં જલતે હે ઔર યે ઉસી વકત હોતા હે જબ ધૂપ મે તેઝી આજાતી

હે ઔર જૈસા કે હમ સબ જાન્તે હે કે વો તકરીબન 10.30 સે 11 કા વકત હોતા હે યહી ચાશ્ત કા વકત હે.

દેખો હદીસ મે લફ્ઝે અવ્વાબીન ચાશ્ત કી નમાઝ કે લિયે બોલા ગયા હે ઔર મગરિબ કી નમાઝ કે બાદ જો નફલ નમાઝ પઢી જાતી હે જિસ્કો હમ અવ્વાબીન કી નમાઝ કહતે હે વો ઈતલાક હદીસ મે નહી આયા હે.

અરબી ઝુબાન મે અવ્વાબ ઉસે કહતે હે જો બંદે અલ્લાહ કી તરફ ખૂબ રૂજૂ હોને વાલા ઔર અપને ગુનાહો સે તૌબા કરને વાલા હો.

જો બંદે અલ્લાહ કી તરફ ઝયાદા રૂજૂ હોતે હે ઔર અપને ગુનાહોં સે તૌબા કરતે હે વો ચાશ્ત કી નમાઝ કા ભી ઔર મગરિબ કે બાદ પઢી જાને વાલી નમાઝોં કા ભી એહતેમામ કરતે હે ઈસલીયે લુગવી ઔર ડીકશનરી તરજુમા કે એતેબાર સે દોનો નમાઝોં કો અવ્વાબીન કહા જા સકતા હે.

હવાલા- હદીસ કે ઈસ્લાહી મઝામીન ઉર્દૂ સે રિવાયત કા ખુલાસા કિયા ગયા હે.

